

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-448-4-24>

СТРАТЕГІЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ПЕРЕХОДУ ДО ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

На сучасному етапі розвитку економіки України та прогнозування можливих ризиків, виникає особлива потреба в осмисленні та значущості переходу до циркулярної економіки. Соціальні та екологічні ефекти у середньостроковій та довгостроковій перспективі показують, що реалізація концепції циркулярної економіки є основним драйвером розвитку країни. Перехід від лінійної економіки до циркулярної обумовлений кількома глобальними викликами:

1. Виснаження природних ресурсів. Лінійна економіка призводить до швидкого виснаження ресурсів. В умовах зростаючого населення та підвищення споживання необхідна стійкіша модель використання ресурсів.

2. Зміна клімату. Кліматичні зміни, спричинені антропогенною діяльністю, потребують термінових дій. Циркулярна економіка сприяє зниженню вуглецевих викидів за рахунок зменшення потреби в нових матеріалах та підвищення ефективності використання ресурсів.

3. Зростання відходів. Обсяг відходів зростає з кожним роком, і багато країн стикаються з проблемою утилізації. Циркулярна економіка пропонує рішення, що ґрунтуються на переробці та повторному використанні матеріалів, що знижує кількість відходів.

4. Економічна нерівномірність. Лінійна модель часто призводить до економічної нерівності. Циркулярна економіка може створити нові робочі місця та збільшити доступність ресурсів для ширших верств населення.

На основі системного аналізу можна визначити основні причини необхідності переходу України до циркулярної економіки.

По-перше, в умовах виснаження природних ресурсів циркулярна економіка пропонує моделі, які максимізують використання існуючих матеріалів та мінімізують відходи. Це є значним збереженням екосистем.

Циркулярна економіка стимулює інноваційні технології та впровадження нових бізнес-моделей, таких як: переробка та повторне використання викидів та відходів підприємств, що призводить до нових джерел доходів та створенню нових робочих місць. Можливість

використання викидів в атмосферу (наприклад, викиди вуглецю) дозволяють створювати новий вид продукції.

По-друге, впровадження міжнародних стандартів з корпоративної соціальної відповідальності сприяє реалізації великої кількості соціальних проєктів та дозволяє більш широким верствам населення брати участь в економіці через інноваційні послуги.

Удосконалення державної регуляторної політики, спрямоване на досягнення цілей сталого розвитку, формує нові можливості для майбутнього і робить перехід до циркулярної економіки необхідним для бізнесу і суспільства.

Таким чином, перехід до циркулярної економіки відповідає на виклики сучасності та формує нові можливості для майбутнього.

Також, необхідність впровадження циркулярної економіки обумовлено низкою регіональних викликів, що варіюються залежно від специфіки кожного регіону. Ось кілька ключових викликів, які потребують уваги:

1. Збільшення обсягів відходів. У багатьох регіонах, особливо в містах, що швидко розвиваються, спостерігається різке зростання кількості твердих побутових відходів. Циркулярна економіка дозволяє ефективно управляти відходами через їх переробку та повторне використання, що допомагає знизити навантаження на полігонні поховання.

2. Дефіцит природних ресурсів: У регіонах, що залежать від видобутку природних ресурсів, така залежність може стати джерелом економічної нестабільності. Це пропонує альтернативи, зменшуючи потребу у видобутку нових ресурсів за рахунок використання вторинних матеріалів.

3. Забруднення навколишнього середовища: Багато регіонів стикаються з проблемами забруднення води, повітря та ґрунту. Циркулярна економіка сприяє розробці технологій та процесів, які зменшують викиди та відходи, що, у свою чергу, покращує якість довкілля.

4. Економічна нерівномірність. У деяких регіонах існує значний розрив у економічному розвитку. Циркулярна економіка може створити нові робочі місця та можливості для місцевих громад через розвиток підприємництва у сфері переробки та стійких практик.

5. Загрози зміни клімату. У регіонах, схильних до екстрених кліматичних явищ, таких як повені або посухи, впровадження стійких практик, може допомогти підвищити адаптивність та зменшити вразливість до кліматичних ризиків.

6. Регулювання та законодавчі заходи. Багато регіонів стикаються зі змінними нормативними вимогами щодо охорони навколишнього

середовища. Впровадження циркулярної економіки допомагає відповідати новим стандартам та вимогам.

7. Неefективне використання ресурсів. У деяких економічних системах спостерігається неefективне використання матеріалів та енергії. Циркулярна економіка надає інструменти та підходи для підвищення ресурсної ефективності.

8. Освіта та поінформованість. Нестача знань та поінформованості про принципи сталого розвитку та циркулярна економіка може бути викликом. Освіта та інформаційні кампанії у цій галузі можуть допомогти подолати цей бар'єр.

Таким чином, ці глобальні виклики є основними драйверами переходу від лінійної економіки до циркулярної, що необхідно для забезпечення сталого розвитку України та всієї планети.